

ZENDING

in de schijnwerpers

Stichting Liebenzell Mission Nederland

2

juni 2010

Beste zendingsvrienden,

Telkens weer komt de vraag naar boven: hoe bedrijf ik zending? Hoe kan

de woon-en leefwereld waarin ik geplaatst word, zich ten goede veranderen?

We weten dat de wereld verbeteren een onmogelijke opgave is. Ook van bovenaf gedicteerde veranderingsprocessen stuiten vaak op verzet. Hoe dan wel?

Nu, er wordt een verfrissend, nieuwe aanpak uitgevoerd door onze zendingen. Zo gebeurt het dat ze op de plaatselijke bevolking afstappen. Allereerst om met hen de Bijbel te openen en te bidden(dat kan daar zomaar) en vervolgens de mensen gaan vragen: wat denkt u wat hier zou moeten veranderen?

Een mooi uitgangspunt hierbij is om zich allereerst af te vragen: wie zal mij het goede doen zien?

En dan: verhef over ons het licht van uw aanschijn.(Ps. 4:7)

Pas dan worden er concrete behoeften en prioriteiten genoemd en op een rijtje gezet en geïnventariseerd.

Een open aanpak, verfrissend, die ook zeker tot vele positieve veranderingen in onderwijs, gezondheidszorg en landbouw zullen leiden. Daarover willen wij u berichten in deze >Zending in de schijnwerpers<.

Uw

Jan Kamminga
Jan Kamminga

Gods way of farming

Matthijs Laan

Eén van de dingen die Dawn Trust Community Care doet binnen de gemeenschap van Mushili en meer en meer ook buiten de township, is mensen bewust maken hoe zij hun land kunnen bewerken op een wijze dat ze voldoende oogst hebben om in elk geval de eigen familie te kunnen helpen. De Zambianen hebben vaak zelf een klein stukje land (zo'n 1 hectare of minder) waarop ze maïs, pinda's en bonen verbouwen.

Veel Zambianen hebben te maken met het probleem dat er niet altijd voldoende eten is. Mensen zijn niet gewend om veel tijd te besteden aan het bewerken van hun land. Ook de methode die zij gebruiken helpt vaak niet mee om een goede oogst te krijgen. Daarnaast wordt het land nogal eens eerst verbrand voordat men het weer begint te gebruiken.

Dit alles heeft een grote impact op de familie en men moet het vaak doen zonder of met heel weinig eten om zichzelf in leven te houden. Dawn Trust is van mening dat wanneer men zelf voldoende eten kan verbouwen het ook makkelijker is om mensen op andere problemen te wijzen en hen hierin te helpen.

Sinds vijf jaar wordt er elk jaar rond april/mei door Dawn Trust Community Care (DTCC) een conferentie georganiseerd over Farming, waar boeren voor worden uitgenodigd. De conferentie duurt twee dagen. Eén dag theorie en één dag praktijk. De laatste jaren

Op weg naar de praktijkles

Foto: M. Laan

kwamen er zo gemiddeld 30 tot 40 mensen op af. De methode die DTCC onderwijst wordt ook wel Conservation Farming genoemd. Deze methode gaat uit van 5 principes:

1. Start op tijd met voorbereiden van het land.
2. Wied continu onkruid.
3. Maak gebruik van dezelfde gaten waar afgelopen jaren de zaadjes in zaten.
4. Verbrand het land niet.
5. Plant elk jaar een ander soort zaad op het land.

De theorie is eigenlijk heel eenvoudig, maar de praktijk is toch nog behoorlijk moeilijk en er moet hard gewerkt worden. Dit valt niet altijd mee.

(vervolg op pag. 2)

Liebenzell Mission
Met God van mens tot mens

(vervolg van pag. 1)

Afgelopen maart zijn wij als team van DTCC naar een conferentie »Gods way of Farming« in Zimbabwe geweest. Een blanke Zimbabweaan is daar een aantal jaren geleden begonnen met lesgeven in Farming. Hij is dat gaan doen vanuit bijbelse gronden. Eigenlijk gaat hij uit van dezelfde principes, maar legt dit in relatie met wat de Bijbel zegt. Het bijzondere is zelfs dat Conservation Farming daar oorspronkelijk vandaan komt, maar dat de niet-christenen alle bijbelse principes hebben weggelaten.

Het was een erg leerzame conferentie, vooral als je nagaat hoeveel God in de natuur heeft gelegd en hoe eenvoudig het eigenlijk kan zijn. God heeft de natuur zo gemaakt dat het zichzelf in leven kan houden en ook weer kan vermenigvuldigen. Bijvoorbeeld in het bos blijven alle bladeren van de bomen liggen. Dit wordt niet opgeruimd. Als je dan kijkt hoe de aarde eruit ziet onder deze bladeren, dan snap je wel hoe belangrijk het is om dit te laten liggen.

*Matthijs,
Simone, Jorik
en Ilse Laan*

Foto: M. Laan

E-mail: famlaan@yahoo.com
Website: <http://simonematthijs.laan.biz>

Persoonlijk bericht van Matthijs, Simone, Jorik en Ilse Laan

Wilt u danken:

- Dat we goed door de cultuurschock komen.
- Dat Jorik en Ilse zich snel aanpassen en het goed met hen gaat.
- Dat we weer water hebben.
- Dat Matthijs zich in kan zetten voor de jongeren.

Wilt u bidden:

- Voor Matthijs die de werkzaamheden overneemt van Hedwig Müller die op verlof is.
- Voor de gesprekken die hij gaat voeren met AIDS patiënten en de juiste adviezen.
- Voor het goed leren van Bemba en de cultuur.
- Voor gezondheid en bescherming van ons vieren.

Het is namelijk rijk aan alle micro-organismen e.d. wat de aarde nodig heeft.

Het heeft ons allemaal erg aangesproken en wij hebben daar ook mogen ervaren dat het belangrijk is om deze boodschap over te brengen aan de mensen hier.

De laatste conferentie van DTCC is eind april gehouden. Er waren zo'n 70 mensen en wij hebben geprobeerd deze boodschap ook mee te geven. De mensen waren erg onder de indruk en zijn heel

gemotiveerd om aan de slag te gaan. De bedoeling is dat onze landbouwspecialist elke boer die een eigen land heeft de komende maanden gaat bezoeken en waar nodig advies geeft. Nu hopen en bidden we dat deze mensen het als hun nieuwe leefstijl gaan zien en niet alleen als een methode, want daar komt het uiteindelijk op aan. Het is aan ons als mensen, die moeten veranderen, want dan zullen wij het resultaat gaan krijgen dat we nodig hebben.

Relatie met de lokale bevolking in Chilonga

Marieke Bos

...We zijn op weg om een vrouw te bezoeken uit een van onze programma's. Ze woont in Makunje een van de dorpen over de rivier. Dat is niet zo ver weg (denk ik...). Nadat we met de fiets de volgende berg opgereden zijn, en ik hijgend over mijn stuur hang, zegt Queen geruststellend: het is nu niet ver meer. Maar wat is niet ver? We hebben het centrum van Makunje al bijna een uur achter ons liggen, ik had geen idee dat Makunje zo groot zou zijn. Na nog een kwartiertje stevig doortrappen over een doolhof van kleine paadjes, bereiken we het huis waar we heen wilden. Gelukkig is ze thuis. Samen praten we over hoe het bij haar gaat, we lezen uit de bijbel en bidden voor het gezin, daarna stel ik een aantal vragen om informatie

*Johannes,
Marieke, Nadia
en Rebecca Bos*

Foto: J. Bos

te verzamelen voor het zo goed mogelijk afstemmen van het programma op de behoefte en nood van de mensen in het programma. Meestal zijn de mensen te verlegen om hun mening te geven over het programma of hun ideeën, maar na aandringen en doorvragen geeft ze toch haar inbreng. Het is belangrijk om te weten wat de mensen vinden of denken, maar het is heel moeilijk er daadwerkelijk achter te komen...

Werkgebied van Ubwenzi

Ubwenzi werkt in tien dorpen in het gebied van Group Village Headman (burgemeester) Chilonga. Het gebied heeft ongeveer 10.000 inwoners. Van noord naar zuid is het ongeveer 15 km groot, van oost naar west 25 km. Het is niet helemaal duidelijk hoe groot het gebied echt is omdat er geen

kaart van het gebied is. Nog steeds weten we niet precies waar welk dorp ligt en waar de grens is met andere dorpen. De meeste dorpen hebben een klein centrum met wat huizen, maar het merendeel van de huizen ligt ver verspreid over het gebied. Per auto zijn de meeste dorpen en huizen moeilijk of niet bereikbaar. Daarom gaan we meestal op de fiets als we ergens een bezoek willen brengen. Veel wegen zijn niet meer dan »bospaadjes« van een halve meter breed. In het regenseizoen zijn ze zelfs per fiets niet te berijden vanwege modder of teveel begroeiing.

Wens: Een meedenkende gemeenschap...

Ubwenzi wil graag de mening of ideeën van de mensen uit het gebied weten zodat we daar in de opzet van de programma's reke-

ning mee kunnen houden. Dat is niet gemakkelijk, omdat de mensen ver uit elkaar wonen en ze niet zo snel hun 'echte' mening zullen geven. Op verschillende manieren proberen we de mening van de mensen te weten te komen: *door huisbezoeken, via vragenlijsten, via dorpscomités en door dorpsvergaderingen.*

Dorpsvergaderingen

De doelen van de vergaderingen zijn: een rapport te geven van de activiteiten die Ubwenzi de afgelopen tijd gedaan heeft; vooruit te kijken naar de activiteiten die we dit jaar en in de toekomst graag zouden willen ontwikkelen; de dorpsleiders de kans te geven hun noden kenbaar te maken; proberen om vrijwilligers te vinden voor de activiteiten van Ubwenzi en advies te geven met betrekking tot bescherming van de natuur, landbouw en gezondheid.

Dorpsvergadering voor de dorpen Makunje, Lemani en Jailosi:

...Nadat we de rivier overgestoken en vele bochtige paadjes bereden hebben, arriveren we op de plek van de meeting; het huis van de chieft van Makunje. Een groep zingende vrouwen komt ons tegemoet om ons welkom te heten. De chieft, dorpsvertegenwoordigers en mensen uit het fietsambulance comité zitten op banken en stoelen, de andere mensen zitten in groepen op de grond in de schaduw van de

bomen. De leider van de vergadering spreekt zijn eerbied uit voor de speciale aanwezigen en heet iedereen welkom (...eer aan de chieft van Makunje, eer aan het comité, etc...). Het is belangrijk om dat in de juiste volgorde en met het juiste respect te doen. Na gebed door een van de aanwezigen krijgt de chieft het woord. De mensen beginnen op een speciale manier in hun handen te klappen (een speciale manier van klappen alleen voor chiefs...) De chieft bedankt Ubwenzi voor de hulp die zijn gebied ontvangen heeft. Dyson (onze Malawiaanse medewerker) krijgt het woord. Hij spreekt wederom zijn eerbied uit voor alle belangrijke aanwezigen voordat we ons verhaal kunnen doen. Na een kleine bijbeloverdenking, brengen we verslag uit van wat er in de verschillende werkvelden van Ubwenzi gebeurd is en wat de plannen voor de toekomst zijn. De aanwezigen krijgen de gelegenheid vragen en opmerkingen te maken over wat ze gehoord hebben. Aan het eind van de vergadering demonstreren we de fietsambulance aan het fietsambulance comité en de aanwezigen. Na de speciale klapklap, krijgt de chieft het laatste woord. De zon gaat al bijna onder als we weer terugrijden naar Chilonga...

Dorpscomités

In de dorpen zijn verschillende comités die zaken regelen in het belang van het dorp. Zo is er

E-Mail:
bos_johannes
@yahoo.com
Website:
www.johannes-
marieke.org

een waterputcomité, voor gezondheid, voor voedselzekerheid, voor dorpsontwikkeling, etc. De comités zijn de spreekbuis van de gemeenschap naar organisaties en dorpsleiders. Ubwenzi vergadert met de comités om te weten te komen wat de problemen zijn in het gebied en hoe Ubwenzi daarbij kan helpen. Een voorbeeldje:

Fietsambulances

In april vorig jaar hebben we een vergadering gehad met alle gezondheidscomités en mensen die gezondheidsactiviteiten doen in de gemeenschap. Samen met de mensen hebben we gesproken over wat de belangrijkste problemen zijn met betrekking tot gezondheid. Na prioriteitstelling van de problemen kwam als tweede grootste probleem naar voren: het vervoeren van patiënten naar het ziekenhuis. Via Transport4transport hebben we in januari vier fietsambulances gedoneerd gekregen. Toch hebben we de ambulances nog niet direct weggegeven. We wilden dat de dorpen eerst een comité zouden vor-

Fietsambulance

Foto:
Transport4transport

Persoonlijk bericht van Johannes en Marieke Bos met Nadia en Rebecca

Willen jullie danken voor:

- De kinderclub die weer gestart is in maart.
- De geslaagde kerkleidersconferentie in april.
- De fietsambulances die nu aan de dorpen zijn gegeven.
- De 46 kinderen die het voedingsprogramma met goed gevolg hebben afgerond.

Willen jullie bidden voor:

- Wijsheid, nu veel gezinnen dit jaar getroffen zijn door de droogte in december en januari.
- Positieve groei van de relatie met de gemeenschap.
- De 20 kinderen die na 10 weken nog ondervoed zijn.
- Juiste prioriteiten te stellen bij onze tijdsindeling.

Verlof:

Als God het wil zullen we van 16 september 2010 tot 10 januari 2011 op verlof zijn in Nederland. De TFC heeft een huis gevonden in Houten. Mocht u in uw gemeente, bijbelstudiegroep, jeugdgroep of gewoon een vriendengroep een presentatie van het werk van Johannes en Marieke Bos in Ubwenzi willen dan kunt u contact opnemen met Ineke Rozema van de TFC e-mail: ineke.rozema@kpnplanet.nl
Graag ook even aangeven over wat voor groep het gaat en welke data mogelijk zijn, dan zullen wij ons best doen om te komen. Doel is om samen God alle eer te geven.

men die het beheer en onderhoud op zich gaan nemen. De comités maken een plan hoe ze de fiets gaan beheren en geld bij elkaar gaan brengen voor reserve onderdelen. Elk huishouden draagt een klein bedrag per jaar bij om van de ambulance gebruik te kunnen maken. (Een soort ziektekostenverzekering) Ook helpt iedereen bij het repareren van de wegen en paden, zodat de fiets niet zo snel kapot zal gaan. Nadat dit allemaal geregeld is door het comité en de gemeenschap, kan men de ambulance op de dorpsvergadering in ontvangst nemen. Zo wil Ubwenzi een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de dorpen.

Liebenzell Mission wereldwijd

Malawi ■

Tijdens de brandstofschaarste in 2009 moesten ook de zendelingen hun reizen heel goed plannen. Niet harder rijden dan 80/90 km p/u op geasfalteerde wegen verminderde het verbruik. Een tip van een kortverbander, die 's avonds opbelde met de mededeling dat een tankstation op 5 km afstand die nacht van brandstof zou worden voorzien, bracht uit-

zij Gods overweldigende liefde, die juist voor deze mensen geldt.

Duitsland ■

In mei vonden verschillende zendingsefeesten plaats. O.a. 4.700 kinderen, 2.000 jongeren en vele volwassenen woonden deze dagen bij. Het thema van het Pinksterzendingsefeest was »Wereldwijd is overal«. We danken God voor deze gezegende bijeenkomsten.

Centraal Azië ■

Ook hier was het feest toen 5 jonge mensen hun geloof beleden. Bidt dat zij hun levensweg met Jezus zullen gaan.

Micronesië ■

Vijf Duitse deelnemers zijn als kortverbander werkzaam op de eilanden Palau en Yap.

Na de voorbereidingsdagen staat het houden van jeugdkampen, vakantiebijbelscholen, het afleggen van bezoeken in gevangenissen en verdere evangelisatieacties en praktisch werk op het programma. Dat God hen tot een zegen laat zijn en vele eilandbewoners met het christelijke geloof in aanraking zullen komen.

*Malawi:
Een lange rij
wachtenden
bij het
tankstation
Foto: M. Engstler*

komst. Dankzij dit telefoontje hadden we om 4 uur 's morgens een volle tank en nog 25 ltr in een reserveblik, zonder te hoeven wachten. We hebben een zorgende God!

Japan en Mongolië ■

Familie Beck, zendelingen in Minamino/Japan hebben de door LM Japan uitgezonden zendinge Toshiko uitgenodigd om over haar werk te vertellen. »Want« daar zijn ze van overtuigd, »zicht op wereldzending en een open hart voor de volken, die ook het Evangelie nodig hebben, is tevens motivatie voor zending dichtbij. Toshiko vertelde van Gods werk onder de dak-en thuislozen in Mongolië. Bijzonder benadrukte

Attentie!

De acceptgiro is allereerst bedoeld als adresdrager.

U kunt deze uitsluitend gebruiken voor het overmaken van een gift voor het algemene werk van Liebenzell Mission Nederland.

De stichting beschikt over een ANBI verklaring.

Wilt u een andere bestemming aan uw gift geven, b.v. voor Fam. Bos of fam. Laan of voor het Amanoproject of voor Ubwenzi (project Malawi), dan dient u gebruik te maken van uw eigen overschrijvingsformulier.

Als u via internet bankiert dan vragen wij u vriendelijk altijd tevens uw adresgegevens te vermelden. In beide situaties is het uiteraard belangrijk dat u duidelijk de bestemming van uw gift aangeeft. Bij voorbaat dank voor uw medewerking.

Rekeningnummer: 264732 of 95.85.42.961 t.n.v. Stichting Liebenzell Mission Nederland te Hilversum

Adreswijzigingen: W. Nelisse, P.Postlaan 6, 1222 LJ Hilversum, Telefoon 035-6832815
E-Mail: liebenzellmission@chello.nl, Internet: www.liebenzell-mission-nederland.nl

Adresgegevens van: J. Kamminga, Ruitersweg 26, 1211 KW Hilversum,
Telefoon/Fax 035-5435855 E-Mail: jan.kamminga@hetnet.nl

Colofon

Giften die voor projecten binnenkomen worden voor het aangegeven doel bestemd. Als er meer binnenkomt dan nodig is zullen de giften aan gelijksoortige projecten worden toegevoegd. Directeur: Dettlef Krause. Redactie: Jan Kamminga, Wim en Meta Nelisse. Stichting Liebenzell Mission Nederland, W. Nelisse, P.Postlaan 6, 1222 LJ Hilversum, Telefoon 035-6832815, E-Mail: liebenzellmission@chello.nl, Internet: www.liebenzell-mission-nederland.nl, Vormgeving en opmaak: Grafisch Atelier Arnold, Dettingen. Druk: Drukkerij Slootbeek, Hilversum